ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱՆԻՆ
Ջնջէ կը Մախուի Հատը 2 Սէնթ
ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ԹԻՒԸ 3 ՍԷՆԹ

ՊԱՅՔԱՐ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԻՑԱՆ

BAIKAR
An Armenian Daily
Organ of Democratic Liberal Party of Armenia
Published by
BAIKAR PUBLISHING COMPANY
990-998 Washington Street, Boston 18, Mass.
(Telephone, Beach 3045)
SUBSCRIPTION: $6.00 A YEAR

Ա. Տարի, Թիւ 201 — Երեքշաբթի, Օգոստոս, 28, 1923 — Tuesday, August 28, 1923 — Vol. I, No. 201

ՀԱՅ ԿՆՈՋ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ազգ. եւ քաղաքական կեանքի խնդիրները յաճախ մամուլին ներկայացուցիչներուն վրայ պարտադրած են զանցառութիւնը այն շատ կենսական հարցերուն որոնք կապ ունին հայ կնոջ կատարելիք ընկերական եւ ազգային դերին հետ: Այս զանցառութեան պատասխանատու են մանաւանդ մեր գրիչ շարժող տիկինները, որոնք, որքան ալ թուով քիչ, իր գրական եւ հասարակական կեանքին մէջ կը գրաւեն նախանձելի դիրքեր եւ որոնց առաւելապէս կը պատկանի իրենց կիներուն ճառագայթներովը մեզ լուսաւորելու հաճելի պարտականութիւնը:

Ինչ կ'ընէ հայ կինը. ո՞րքան բարձր է անոր ընկերային եւ ազգային գիտակցութիւնը. ո՞րքան կը շահագրգռուի անիկա իր ցեղին վիճակովը. ո՞րքան աշխատանք կը թափէ իր սեռին մէջ մշակելու համար հաւաքական ջանադրութեան մը ոգին եւ ո՞ր աստիճան կը հաւատայ թէ ընկերական եւ ազգային կեանքի մէջ իր գործած նուաճումները, իր ցոյց տուած զարգացումը, իր արտայայտած արդիւնաւորութիւնը, իր կատարած աշխատանքը թանկագին օժանդակներ կրնան ըլլալ ազգային վերանորոգման համար ի գործ դրուած ջանքերուն:

Ասոնք հարցումներ են որոնց վրայ կարժէ խորհրդածել, անոնց իւրաքանչիւրը լուրջ ուսումնասիրութեան առարկայ ընելով: Սակայն մեր այս յօդուածին նպատակէն դուրս է այս տեսակ կարեւոր աշխատութիւն մը, որովհետեւ աւելի կ'ուզենք զբաղիլ հայ կնոջ կեանքին մէկ քանի դրական երեւոյթներովը:

Առաջին երեւոյթը ամուսնութիւններու բազմանալն է: Հայ կինն ու հայ ընտանիքը, իրենց գոյութիւնը սկսած են հաստատապէս ամրապնդել այս երկրին եւ ... շատ մը արտասահմանեան երկիրներու մէջ եւ մեր Արեւմտահայերէն անոնք որոնք առ հասարակ ընտանեկան միջավայրէ դուրս ըլլալով իրենց ժամանակը կը վատնէին ակումբներու եւ սրճարաններու խաղասեղաններուն առջեւ, [illegible] թիւերով կ'ամուսնանան, կը գտնեն իրենց կոչումը եւ կը դառնան պարտաճանաչ ընտանիքի հայրեր:

Հայ տանը մէջ որուն հիմը հետզհետէ հաստատուն կը դառնայ, արդի հայ կինը շատ բնականօրէն կը փնտռէ ազատութեան եւ հաճելի միջավայր մը, որպէս զի երբ կը կատարէ իր ծնողական եւ կնոջական պարտաւորութիւնները, երբ կ'ըլլայ ազատ տան տիկին, իր ազատութեան եւ իր շրջանակին ուրախութեանց եւ վայելքներուն մէջ գտնէ մաքի այն հանդարտութիւնը եւ սրտի այն խաղաղութիւնը որ անհրաժեշտ են աշխատող կնոջ միտքը, հոգին եւ մարմինը կազդուրելու համար:

Երբ կը նայինք Ամերիկեան կեանքին վրայ, որոշ երեւոյթ մը մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ: Ամերիկացի ժողովուրդին կիները այնքան աշխատասէր են որքան հաճոյամոլ: Առաւօտ կանուխ հանրակառքերու մէջ անոնց խուռներամ բազմութիւնները կը դիմեն գործի, եւ որքան ալ թեթեւ ըլլայ իրենց աշխատանքը, դժուար ծանր է երբ անոր հետ միասին պէտք է կատարեն իրենց տանին գործերը: Այս պայմաններուն տակ մարդ պիտի խորհէր որ այս աշխատող Ամերիկուհիները, իրիկունը տուն վերադարձին, պարտասած եւ շարժելու անկարող պիտի ըլլային, սակայն ընդհակառակը, անոնք դարձեալ խուռներամ կը լեցուին զուարճութեան թատրոններուն, պարասրահներուն կամ ընկերական զբօսանքի ուրիշ վայրերուն մէջ: Ապահովաբար զբօսանքին, ընկերական հաճոյքներէ, թատրոնէ, երգէ, պարէ, գեղարուեստական հանդէսներէ այս կիներուն ստացած ուրախութիւնը անոնց մէջ կ'ամրապնդէ կենսունակութիւն, ապրելու եւ գործելու ուժ, եւ զանոնք կը դարձնէ հոգիով զուարթ էակներ որոնք կեանքը կ'ապրին ... եւ զայն կ'ապրին երկար առողջութեան մէջ:

Հայ կինը այսպէս չէր, սակայն կը ... այսպէս ըլլալ եւ ապրիլ, հետեւաբար մեր պարտականութիւնն է մօտիկ ... անոր արդար պահանջներուն ու ... գոհացում տալ:

Եթէ անցեալ վիճակին հետ բաղդատութիւն մ'ընենք, պիտի տեսնենք անշուշտ, որ արդի հայ կնոջ ընկերական գիտակցութիւնն այլեւս կը մերժէ այն տարօրինակ կեանքը զոր ծթած սովորութիւններն իրեն համար պատրաստած էին հոն ուր իրաւունքն էր գերիշխան ըլլալ: Ազատութիւնը զոր հայ կինը ձեռք բերած է, եւ ամուսնին հաւասարն ըլլալու իրաւունքը զոր անիկա շահած է իր աշխատութեամբն հաստատելով անկախութիւնը, խորացուցած են իր գիտակցութիւնը եւ ահա անիկա կուզայ կեանքի երջանկութիւններէն պահանջել իր արդար բաժինը:

Անիկա տակաւին չունի իր կնոջական ակումբները, իր փարթիները, որովհետեւ պահպանած ըլլալով իր մէջ աշխատասիրութեան եւ առողջ ուրախութեան տոհմիկ առաքինութիւններն, իր ազատութիւնը չարաչար չ'ուզեր գործածել յաւելումս եւ պարապ հաճոյքներու մէջ վատնելու համար այն ժամանակը զոր պէտք է յատկացնէ շինարար աշխատանքի եւ իր զաւակներուն հոգատարութեան եւ դաստիարակութեան:

Սակայն, մեր թատրոններուն, մեր երգահանդէսներուն, մեր ժողովարահներուն մէջ հայ կնոջ մեծ թիւերով ներկայութիւնը ցոյց կուտայ թէ անիկա առողջ հաճոյքներէն իր բաժինը կը պահանջէ: Պարը, երգը, թատրոնը իրենց գեղարուեստական լաւագոյն ձեւերուն մէջ հեշտանքի եւ երջանկութեան աղբիւրներ են եւ մեր հայ կիներն անոնցմէ զրկուելու չեն եթէ կ'ուզենք որ արդէն իսկ տառապանքով ասլի կեանքի մը տոկալու զօրութիւնը քաղեն անոնք այն բոլոր բաներէն որոնք տխրութիւնը կը փարատեն, հոգիները մոռցնել կուտան եւ սիրտը հեշտաբոյր հրճուանքով կը թրթռացնեն:

Այսչափն ընենք մեր հայ կիներուն համար, որպէս զի անոնք ալ իրենց կարգին մեր մէջ ստեղծեն ընկերական կեանք ու ընկերական մաքուր եւ կազդուրող շրջանակ որ գրեթէ գոյութիւն չունի:

Եթէ քննենք մեր ցեղային նկարագրին թերութիւնները, պիտի տեսնենք որ անոնք յառաջ եկած են մեծ մասամբ Հայոց ընկերական չ'ըլլալէն: Մեր մռայլ խառնուածքը, մեր դժուարահաղորդ բնաւորութիւնը, մեր համակրանք եւ վստահութիւն ներշնչելու անկարողութիւնը,— օտարը սիրաշահելու եւ զայն հրապուրելու մեր բացարձակ անընդունակութիւնը որ թերեւս մեր քաղաքական դատը ձախողեցնող պատճառներէն մէկը պիտի նկատէ ապագայ պատմութիւնը, այս բոլոր թերութիւնները վերագրելի են մեր մէջ ընկերական կեանքի պակասին եւ առ ալ պատճառ եղող հայ կնոջ իր տանը չորս պատերուն մէջ կղզիացման:

Ցեռայ կայ մեր ազգ. վիճակէն յառաջ եկած տխրութիւնը որ մեր հոգիները վերածած է յոյն դիցաբանութեան այն Մորփէական անձաւին որուն բոլոր ծակերէններէն վիշտը կը կաթի. տխուր ենք մեր ծնած վայրկեանէն կարծես եւ առանց կեանքը ճանչնալու աշխարհէն կ'անցնինք: Հայ կինը առողջ կին է փիզիքապէս, հեռատարար եւ զուարթ, հետեւաբար թշնամի տխրութեան: Երբ կուգայ այս երկիրն ու ինքզինքը շրջապատուած կը տեսնէ կեանքով, զուարթութեամբ եւ գեղեցկութեամբ պայծառացած ու կենսախայտ օտար կիներէ, շատ բնականօրէն կը բաղձայ, իր սահմանին մէջ, ըմբոշխնել միեւնոյն կազդուրիչ վայելքները: Եւ, որքան ալ գտնուին մեր երիտասարդ կիներուն մէջ այն տեսակներ որոնք իրենց վայելած ազատութեան եւ հաճոյքի իրաւունքներէն երբեմն իրենց ամուսիններուն եւ գիրքին վնասելու աստիճան կ'ուզեն օգտուիլ անխորհրդաբար եւ թեթեւսոլիկութեամբ, բոլորս ալ կարծեմ համաձայն ենք յայտարարելու համար թէ իր մեծամասնութեան մէջ Ամերիկայի հայ կինը հաճոյքը ըմբոշխնած է զգօն չափաւորութեամբ եւ անոր բնաւ ենթակայ եղած չէ իր ամուսնի, մօր, քրոջ եւ սիրուհիի պարտականութիւնները մոռնալու աստիճան:

«Ամէն գործի նպատակն է, կ'ըսէ Եպիկուր, որ մարդ ոչ տառապի եւ ոչ ալ վախնայ: Երբ ցաւ զգանք հաճոյք կ'ուզենք, երբ ցաւ չենք զգար՝ հաճոյքի պէտք չենք ունենար: Այս է պատճառը որ կ'ըսենք թէ հաճոյքը երջանիկ կեանքի մը սկիզբն ու վախճանն է: Բարին հաճոյք է եւ հաճոյքը բարի է: Չեմ կրնար ըմբռնել թէ ինչ բարիք կը մնայ եթէ զիս զրկէք ճաշակելու, սիրելու, լսելու եւ տեսնելու հաճոյքներէն»:

Այս խօսքերէն կը տեսնուի թէ հաճոյքը մարդկային երջանկութեան համար ամենէն անհրաժեշտ բանն է եւ թէ անիկա բարի է: Նմանապէս բաղձալով հաճոյքն իր նրբաճաշակ, ազնիւ եւ գեղեցիկ տեսակներուն մէջ, Եպիկուրի իմաստասիրութիւնը օգտակար կը գտնենք թէ՛ իրբեւ միջոց անհատական երջանկութեան եւ թէ իբրեւ ազդակ այն բոլոր ջանքերուն եւ գործունէութեանց որոնք կը կատարուին բարին, գեղեցիկը եւ օգտակարը իրագործելու համար:

Եթէ զննող ակ մը նետենք այն բոլոր ազնուր եւ օգտակար գործերուն վրայ որոնք հաճոյքէն՝ այնքան ֆիզիքական ինչքան հոգեկան հաճոյքէն ծնած են, չպիտի զարմանանք Եպիկուրի զայն բարի կոչելուն:

Այսպէս, անդրադառնալով հայ կնոջ գործունէութեան, պիտի տեսնենք որ ընկերական շրջանակներու եւ յարաբերութեանց մշակումն է, թէյասեղանի մը շուրջ, կամ ընկերական հաւաքոյթի մը, կամ գեղարուեստական հանդէսի մը կամ պարզապէս նրբաճաշակ եւ զարդարուած սալոններու մթնոլորտին մէջ է որ հայ կինը յղացած է հանրային օգտակարութիւն ունեցող ձեռնարկներ, եւ իր գործունէութեան համար մասնաւոր դաշտ ընտրած է այն կրթական, գեղարուեստական եւ մարդասիրական մարզերը որոնց մէջ հոգեւին մտած եւ օգտակար հանդիսացած է:

Ընկերական մաքուր եւ մտերմիկ շրջանակի մը մէջ առնուած գաւաթ մը թէյը, կամ խաղցուած ընթացք մը պարը, կամ լսուած եւ ըմբոշխնուած երաժշտութիւն մը, ինչպէս կ'ըսէ Եպիկուր, ճաշակելու, լսելու եւ տեսնելու աւելի ֆիզիքական հաճոյքներովն են, սակայն ամէն մարդ գիտէ թէ այս ֆիզիքական հաճոյքներով մշակուած զգայութիւններ եւ հոգիներ աստիճանաբար կ'ազնուանան, եւ կը մղուին այնպիսի օգտակար գործունէութեանց որոնք հոգեկան բարձրագոյն հաճոյքները կ'առթեն:

Կը բաւէ միայն յիշել թէ ընկերական կեանքի մը լաւագոյն ազդեցութեանց մէջ սրտին եւ մաքին հաճոյքները փնտռող մեր տաղանդաւոր եւ շնորհալի տիկիններն էին որ հսկայ գեր մը կատարեցին հայ կնոջ զարգացման գործին մէջ:

Տիկին Տիւսաբ, հայկական ֆէմինիզմին այս վեհոգի առաջնորդը որ հայ կնոջ ազատութեան եւ հաւասարութեան իրաւունքները պաշտպանեց, ընկերական բարձր գիտակցութեամբ օժտուած իմացականութիւն մըն էր այնքան որքան ընկերական կեանքի մէջ շնորհով փայլող աստղ մը:

Սիպիլ, միեւնոյն ընկերական գիտակցութենէն մղուած քայլ մըն ալ առաջ երթալով եղաւ գործունեայ կազմակերպիչը հայ կնոջ մտաւորական կեանքին: Իր շուրջն հաւաքած մայրաքաղաքին զարգացած տիկիններն ու օրիորդները, անիկա հիմնեց «Ազգանուէր Հայուհեաց» եւ «Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնները»:

«Հայուհեաց» մեծ ծառայութիւն մատոյց հայ կնոջ՝ գաւառի մութ անկիւնները թափանցելով եւ հոն հաստատելով լուսաւորութեան ջահեր:

Հայ կնոջ ընկերական գիտակցութիւնը այս կրթական գործին մէջ գտաւ հոգեկան գոհունակութիւն մը որուն հաճոյքը երջանկութիւն տուաւ եւ դուռ բացաւ աւելի մեծ ջանքերու: Այն պահուն երբ Վենետիկի սաները, երբ՝ Պէշիկթաշլեանները, Օտեանները հայրենասիրութեան, եղբայրութեան եւ ազգային զարթօնքի փողերը կը հնչեցնէին, հայ կինը այս վերանորոգիչներուն քով կեցած իր դաստիարակութեան գործը յառաջ կը տանէր եւ իր սրտին գանձերը կը փռանէր աշխատանքներուն վրայ որոնք հոգեկան անդիմադրելի յուզումներ կուտային իրեն: Այս օրինակները կը հաստատեն մեզ թէ ընկերական մշակուած կեանքը եւ իմացական ազնուր վայելքները, մեր կիներն այլասերէլ հեռու՝ անոնց մէջ կը մշակեն ազգային գիտակցութիւն մը, զանոնք կը դարձնեն հանրային բարիքին եւ երջանկութեան առաքեալները եւ հետզհետէ ընկերականէն դէպի ազգային կեանք բերելով զանոնք, ուսերնուն վրայ կը բեռցնեն սրբազան պարտաւորութիւններ, կ'առիթեն որ անոնք ըլլան այր մարդուն նեցուկը իր ազգային ջանադրութեանց մէջ, ըլլան հայրենասէր, զոհող, գթառատ, պարտաճանաչ եւ այր մարդուն հետ հաւասարապէս ստանձնեն իրենց աշխատանքի եւ գործունէութեան բաժինը հայ ժողովուրդին քաղաքական կեանքին մէջ:

Բարձրագոյն հաճոյքներու, գրականութեան եւ գեղարուեստի միջոցաւ մշակենք հայ կնոջ մէջ ընկերական առաքինութիւններ, զայն երջանկացնելով եւ անոր տառապանքը հաճոյքի վերածելով, այն հաստատ համոզումով որ այս ընկերական առաքինութիւնները աւելի ուժ, աւելի կորով եւ սէր պիտի տան իրեն ազգային եւ քաղաքական կեանքի մէջ օգտակար դերեր ստանձնելու համար: Անոնք, ամէն բանէ աւելի իր մէջ պիտի զօրացնեն ազգային գիտակցութիւնը:

ԵՐ. ՄԵՍԻԱԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԵՐ Կ'ԻՇԽԵՆ ՊՈԼՍՈՅ ՆԱԽԱՀԱՆԳՍՏԻՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Օգոստ. 26.— Պարպումի գործողութիւնները յառաջ կը տարուին աստիճանաբար: Շաբաթ օր նաւահանգստին միջդաշնակցային հսկողութիւնը ջնջուեցաւ եւ իշխանութիւնը փոխանցուեցաւ Թուրքերու: Պարպումին վերջին օրը քաղաքին կեդրոնէն երեք փողահարութիւններ պիտի աղդարարեն դաշնակից ույժերու մեկնումը: Ոչ Թուրքեր սակայն չեն սպասեր հրաժեշտի այս ողջոյնին: Ոստիկանութիւնը օրական 50–100 անցագիր միայն կ'ընէ:

Նախկին կառավարութեան բոլոր պաշտօնեաները եւ քաղաքային ատեանները ջնջուեցան, ապագային պիտի գործածուի միմիայն Էնկիւրիի կառավարութեան անկախութեան մէտալը:

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐ Կ'ՍԿՍԻՆ ՊԱՐՊԵԼ ՊՈԼԻՍՆ ՈՒ ՆԵՂՈՒՑՆԵՐԸ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅՔ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ

ԱՊԱԳԱՆ ՄՈՒԹ ԵՒ ԱՆՍՏՈՅԳ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Օգոստ. 25.— Դաշնակիցներու Պոլիսն ու Նեղուցները պարպելու ժամը հնչեց Հինգշաբթի գիշեր, երբ Էնկիւրիի Ազգային Ժողովը վաւերացուց Լօզանի դաշնագիրը 12ի դէմ 213 ձայնով: Պարպումը դաշնակիցներու կողմէ սկսաւ անմիջապէս: Բոլոր զինուորներ միաժամանակ պիտի չմեկնին, այլ վեց շաբթուան շրջանի մը մէջ, որ կ'աւարտի Հոկտ. 4ին: Դաշնակից եւ Թուրք յանձնախումբեր պարպումի համար ամէն մանրամասնութիւն պատրաստեցին: Հոս ամփոփէ ի վեր նաւահանգիստին մէջ պատրաստ փոխադրանաւեր կ'սպասեն: Գրաւեալ գոյքեր ալ պիտի վերադարձուին: Դաշնակից եւ Թուրք զինուորներ արդէն իսկ սկսան բարեւել զիրար: Անգղիացիք այսօր իրենց Յոյն եւ Հայ թարգմանները զրկեցին Կիպրոս եւ Եգիպտոս:

Պոլսոյ Բրիտանական եւ Ֆրանսական շրջանակները մեծ յոռետեսութեամբ կը նային ապագային վրայ, քանի որ միեւնոյն ժամանակ պիտի զրկուին թէ իրենց բանակներուն պաշտպանութենէն եւ թէ զարիթիւլասիօններով ապահովուած առանձնաշնորհումներէն, իսկ Հայեր եւ Յոյներ բնականաբար աւելի մտահոգ ու անհանգիստ են: Եթէ Թուրքեր յաջողութեամբ յառաջ տանին գործածել իրենց անկախութիւնը, հոս միայն մէկ քանի ու հիւանդանոցներ? կաններ պիտի մնան ըսելու համար թէ «մենք այսպէս դաշնակած էինք արդէն»:

Ցայտնապէս կը տեսնուի որ ոչ Թուրքեր պիտի ենթարկուին շատ մը տագնապներու եւ խառնութեանց, փոխանցման շրջանին մէջ, որ այժմ կ'սկսի: Այսպիսի տագնապներու մէկ օրինակը տրուեցաւ արդէն երբ ծանուցուեցաւ թրքական որոշում մը, որ օտարականներու եւ անոնց դպրոցներուն կ'արգիլէ իրենց դրօշակը պարզել, բացի դեսպանատուններէ: Օտարականներ դրօշ պիտի կրնան պարզել միայն իրենց ազգային տօնի օրերուն, այն ալ թրքական դրօշակին հետ մէկտեղ: Սակայն հաւանական չէ որ լուրջ խռովութիւններ ծագին: Կը կարծուի թէ Թուրքեր ընիկ քրիստոնեաներու նկատմամբ պիտի գործադրեն դաշնագրին տառը, բայց պօյքոթի նման միջոցներով անհնար պիտի դարձնեն անոնց գործ ընել ու ապրիլ Թուրքիոյ մէջ:

ՊՈԼԻՍ ՔԻՉ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Օգոստ. 25.— Կ. Պոլիս առանց խանդավառութեան ընդունեց Լօզանի դաշնագրին վաւերացման լուրը: Դաշնակից զինուորներու պարպումը սկսաւ երէկ առտու: 3,000 Անգլիական հետեւակազօրքեր նաւ նստան: Ամէն ինչ հանդարտ եւ կանոնաւոր կերպով տեղի ունեցաւ, քաղաքային բնակչութեան կողմէ ոեւէ ցոյց չեղաւ:

Օտար հեռագրատուններ եւ նամակատուներ պիտի փակուին կամ Թուրքերու անցնին: Օտար դպրոցներ, հիւանդանոցներ եւ նպաստամատոյցներ պիտի կրնան իրենց դրօշները պարզել, մինչեւ որ պարպումը աւարտի: Թուրքեր թերթեր միահամուռ կը յայտարարեն թէ Ֆրանսական ազդեցութիւնը չուտով վերջ պիտի գտնէ: Ֆրանսական բարձր յանձնակատարութեան Պոլսոյ Ներկա-

(Շար. Գ. էջ)

ՊԱՅՔԱՐ

Entered at the Post Office at Boston, Mass. as second class mail matter

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Ձեռագիրները ետ չեն դարձուիր: Խմբագրութիւնը պատասխանատու չէ ստորագրուած յօդուածներու: Բաժնեգին, ծանուցում եւ ամէն գործառնութիւն ԿԱՆԽԻԿ: Ուրէ դիմումի կամ հասցէի փոփոխութեան համար ծանուցագրոյժ ձերքակելու է: Հասցէի փոփոխութեան համար ձերքն ետև մէկտեղ ինեն ալ գրկել եւ 5 սէնթ:

ԱՄԵՐԻԿԱ			ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	
Տարեկան	$6·00	ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ 2 ՍԷՆԹ	Տարեկան	$6·00
Վեցամսեայ	3·00	ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ 3 ՍԷՆԹ	Վեցամսեայ	3·50
Եռամսեայ	1·75			

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Քաղաքական եւ տնտեսական աննպաստ պայմաններ կը շարունակեն յուզել Յունաստանը եւ Պուլկարիան ու անուղղակի կերպով պատճառ դառնալ հայ տարագրեալներու դժբախտութեան:

Սթամպուլիսկիի սպանութեան առթիւ գրելով վախ յայտնած էինք արդէն թէ կառավարական փոփոխութեան մը հետեւանքով գաղթական հայերը կրնային նեղութիւններու ենթարկուիլ: Սթամպուլիսկիի ուժիմը շատ բարեացակամ գտնուեցաւ Հայոց եւ հակառակ Թրքական ներշնչումէ բխող փրոփականտի մը որ հայերը Պուլկարիոյ թշնամի եւ վնասակար տարր ցոյց կուտար, նախկին Պուլկար կառավարութիւնը չ'ազդուեցաւ եւ շարունակեց հանգիստ թողուլ հայ տարագրեալները:

Ներկայ կառավարութիւնը քննք կարծեր որ մասնաւոր թշնամութիւն մ'ունի Հայոց հանդէպ, բայց երկրին տնտեսական կացութիւնը մէկ կողմէն, միւս կողմէ թերեւս Պուլկար քաղաքացիներու վախը թէ հայեր քաղաքներու մէջ իրենց հացը ձեռքերնուն կ'առնեն, կառավարութիւնը պարտադրած է 1920էն վերջ Պուլկարիա ապաստանող հայերը մեծ քաղաքներէն տեղափոխել Պուլկարական գիւղերը:

Տեղահանութեան հրամանագիրը կը վերաբերի Հայերու, Յոյներու եւ Թուրքերու, հետեւաբար մասնաւորապէս մեր արենակիցներուն դէմ առնուած քայլ մը չէ: Դժբախտաբար մերիններն են որ ամենէն աւելի պիտի տուժեն, որովհետեւ անոնք որ 1920էն ի վեր Վառնայի եւ ուրիշ գլխաւոր քաղաքներու մէջ գործեր հաստատած էին եւ անոնք ալ որ տակաւին կ'ապրէին Պուլկարահայ գաղութին նպաստներովը, պիտի զրկուին անծանօթ գիւղեր ուր պիտի մատնուին անլուր թշուառութեանց եւ ուրկէ ալ վերջ ի վերջոյ պիտի ստիպուին գաղթել ուրիշ երկիրներ:

Ինչպէս Պուլկարական թղթակից մը կ'ըսէր, Վառնայի եւ ուրիշ քաղաքներու հայ տարագրեալներուն այս տեղահանութիւնը ծերմակելզարդ մըն է: Այդ խեղճերն իրենց բալոր ունեցածները պիտի ծախեն որպէս զի ճարեն ճամբու ծախք մը եւ երբ կը հասնին Պուլկարիոյ ներսերը, մուրացկանի եւ աղքատի կեանք մըն է որ պիտի քաշկռտեն, Պուլկարահայ գաղութի կեդրոններէն հեռու:

Տարագրեալներու այս նոր տեղահանութեան աղէտալի հետեւանքները մեղմացնելու մէկ միջոց կայ.— նպաստ: Այնքան Պուլկարիոյ որքան Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի գաղութներուն վրայ կը ծանրանայ անոնց օգնելու պարտականութիւնը: Հայ դրամով պէտք է ապրին անոնք եւ Հայոց օժանդակութեամբ պէտք է ապրուստի միջոցներ ճարեն ինքզինքնուն Պուլկար գիւղերուն եւ աւաններուն մէջ, ուր Պուլկար գիւղացիութիւնը, թերեւս աւելի քան քաղաքի բնակիչները, քիչ առնէն թերեւս սկսի դանոնք նեղել:

Յունաստանի մէջ բարեբախտաբար այս տեսակ կացութիւն չի տիրեր, սակայն հոն ալ, ներքին խռովութիւնները, կուսակցութեանց պայքարը, ընդարձակածաւալ գործադուլները որոնք յեղափոխական կառավարութիւնը խիստ միջոցներու կիրարկման կը մղեն, կ'արգիլեն ներքին անդորրութիւնը որուն ամբողջ Յունաստան, մասնաւորապէս տարագրեալները պէտք ունին խաղաղ ապրուստի մը պայմանները ստեղծելու համար:

Յեղափոխական կառավարութիւնը պէտք է փոխուի սահմանադրական կառավարութեան մը որպէս զի Եւրոպայի եւ Ամերիկայի պետութիւնները զայն ճանչնան օր առաջ, անոր հետ վերահաստատեն դիւանագիտական յարաբերութիւններ եւ դրամ փոխ տան Յունաստանի վերաշինութեան եւ գաղթականներու հոգածութեան համար:

Նախկին վարչապետ Զայիմիս լուրջ աշխատանք թափեց իր շուրջ հաւաքելու համար պաշտօնեայ, պահպանողական տարրերը, միացնելու համար Վէնիզէլոսականներն ու հակավէնիզէլոսականները, հաշտեցնելու համար զանոնք, իբրեւ նախապայման բոլորին ընդունելի կառավարութեան մը կազմութեան: Զայիմիսի ջանքերը որոշ արդիւնքի չի հասան ցարդ, եւ ներքին խռովութեանց ու գործադուլներու հանդէպ յեղափոխական կառավարութեան վարիչները, զօրավար Բլաստիրաս եւ ընկերները, կը յապաղեն ժողովրդական ընտրութիւնները, այս կերպով թէ Յոյն ժողովուրդին եւ թէ օտար պետութեանց տալով այն տպաւորութիւնը թէ կը վախնան ժողովրդային ընտրութիւններէ որոնց արդիւնքն իրենց ուժիմին աննպաստ կը դուշակեն:

Եթէ Յունաստանէն դառնանք Սուրիոյ, հոն ալ մտահոգութեան նիւթեր կը գտնենք: Թրքական փրոփականտը ուժգին թափով յառաջ կը տարուի Սուրիացի արաբներու մէջ, շատ տեղեր ընդհարումներ տեղի կ'ունենան Ֆրանսական ուժերուն եւ Արաբ ու Թուրք աւազակախումբերուն միջեւ: Բարեբախտաբար զօրավար Վէկան կրցած է ուժեղ բազուկով ջախջախել տեղի ունեցած ընդդիմութիւնները եւ ստեղծել ապահով վիճակ մը որուն մէջ հայ գաղթականներն իրենց հանդարտութիւնը գտած են:

Այս երեք գաղթավայրերէն Պուլկարիան, այլեւս հայ տարագրեալին համար ապաստան մը չէ: Ինչ պատճառ ալ յառաջացուի Պուլկարիոյ հայ գաղթականներու տեղափոխութեան համար, այլեւս սեւէ տարակոյս չկայ որ Պուլկար կառավարութեան նոր տեղահանութիւնը կը նշանակէ թէ Պուլկարիա տեղ չուզեր տալ հայ տարագրեալներու: Երկրի մը մէջ ուր ապրուստի պայմաններ ստեղծելն արդէն դժուար ու դժնդակ էր, Հայոց գիւղեր աքսորը ուրիշ բան չի նշանակեր բայց եթէ անոնց Պուլկարիայէն արտաքսումը, որովհետեւ այս դժբախտ հայերը գիւղերու մէջ ապրուստ չպիտի գտնեն եւ պիտի ստիպուին Պուլկարիայէն դուրս ելլել:

Պէ՞տք է վախնալ որ նմանօրինակ պայմաններ կ'ստեղծուին նաեւ Յունաստանի եւ Սուրիոյ մէջ: Ամէն ինչ հաւանական է ներկայ խռովեալ ժամանակներուն մէջ, հետեւաբար, պէտք է մտածել գաղթականներու տեւական ապաստանին, զանոնք Հայաստան կամ Անդրկովկաս փոխադրելու մասին:

Անցեալ օր կ'ըսէինք թէ մեր Նիւ Եորքի հարուստները որոնք կը մտահոգուին որբերու եւ գաղթականներու վիճակով, իրենց իսկ շահուն համար գոյացնելու էին մէկ քանի միլիոն' գաղթականներու Հայաստան տեղափոխութեան համար: Եթէ այսպէս չ'ընեն, Պուլկարիոյ մէջ ստեղծուած կացութեան նման վիճակներ կրնան յառաջ գալ միւս գաղթավայրերուն մէջ ալ եւ հարկ կ'ըլլայ շարունակ նպաստ տալ, շարունակ փոքր քանակութիւններով սպառել դրամներ որոնց գումարը կրնայ մեծ թիւերու հասնիլ:

Հիմնական, տեւական դարմանումներու վրայ մտածել եւ կարգադրութիւններ ընել մեր ուժերը տնտեսել եւ խնայել կը նշանակէ: Հարկ է լրջօրէն, մանրամասն հոգածութեամբ նկատի առնել գաղթականներու հարցը եւ անոնց համար ընել այն միակ բանը որ զանոնք պիտի փրկէ ձերմակ ջարդերէն: Այդ բանը զանոնք Հայաստան փոխադրել է:

ՄԱՐՄՆԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄՏՔԻՆ ՎՐԱՅ

(Լիթըրէրի Տայճէսթէն)

Մտքին ազդեցութիւնը մարմնին վրայ անտեղիօրէն չահագործուած է: Մարմնին ազդեցութիւնը մտքին վրայ շատ քիչ նկատի առնուած է սեւէ գործնական տեսակէտէ: Ժան տէ Վինըր Բուժ, յօդուածի մը մէջ որուն տիտղոսն է «Մարմնական կեցուածքներու ազդեցութիւնը մտքի վիճակներուն վրայ», կ'ըսէ որ մարդիկ կրնան ինքզինքնուն տալ ապրող արձաններու դիրքը իրենց մարմնին ու դէմքին տալով յատուկ կեցուածքներ: Ցոլուածագիրը կ'ըսէ թէ առանց դժուարութեան կրնանք փողոցէն անցնողներու նկարագիրը հասկնալ անոնց դիմագծութենէն: Դիւրութիւնը որով կրնանք մեր դրացիներուն միտքը կարդալ անոնց արտաքին երեւոյթէն, արդիւնք է այն հաղորդակցութեան որ անոնց ֆիզիքական եւ բարոյական կազմերուն մէջ գոյութիւն ունի: Իրականին մէջ, մեզմէ իւրաքանչիւրն ունի այն դէմքը որուն արժանի է, որովհետեւ այս դէմքը շինողներն են իր սովորական մտածումները: Մեր ֆիզիքական երեւոյթը ցոյց կուտայ մեր բարոյականը: Փիլիսոփայի մը դէմքը չի նմանիր փոռ փոռողի մը: Սերտ կապակցութիւն մը կայ մեր կեցուածքներուն, շարժուձեւերուն, քալուածքին, արտայայտութեանց եւ մեր մտքի վիճակներուն միջեւ:

Գիտական հոգեբանութիւնը կը հաստատէ այս զննութիւնները: Ձենք կրնար հաւատալ թէ կատարեալ բաժանում մը գոյութիւն ունի այն տարբեր երեւոյթներուն միջեւ զորս մենք կ'անուանենք զգացողութիւն, խօսք, գաղափար, յուզումներ եւ շարժում: Այս բոլոր փուլերը գործելու տարբեր ձգտումներ կը մատնանշեն: Ամէն գաղափարի մէջ մենք կը գտնենք շարժիչ պատկերներ որոնք ինքնին մասնական պրկումներու բակիզքն են: Նմանապէս, ամէն շարժման կ'ընկերանայ բան մը որ կը մնայ գիտակցութեան մէջ: Մեր մասերէն եւ ոչ մէկը կրնայ գործել առանց գրգռելու զգացողութիւն մը որ կապուած է գաղափարի մը եւ յուզման մը հետ: Այս է պատճառը որ կոյր խաղցող տղաքը յաճախ խաղերնին իրական կռիւով կը վերջացնեն: Շատ մը կոփամարտութիւններ որոնք քաղաքավար կերպով կ'սկսին' կը վերջանան կատաղաբար: Ահա՛ հոս ունինք թշնամական շարժումներ որոնք դայրոյթի եւ ատելութեան զգացումներ կը ծնցնեն եթէ մարդիկ անկարող ըլլան ինքզինքնին սանձահարելու:

Այն տպաւորութիւնները որոնց աղբիւրը կը գտնուի մեր օրկաններուն եւ մկաններուն խորը, ինքնին ազդեցութիւն մ'ունին մեր գիտակցութեան վրայ: Լաւածանօթ իրողութիւն մ'է որ դժուարամարսութիւն ունեցողները դժնեայ կ'ըլլան: Երբ բաղդատենք վիճակը երկու մարդոց որոնցմէ մին թոյլ մասներ ունի միւսը ուժով, կը տեսնենք որ վերջինը կ'զգայ զօրութիւն մը, թեթեւութիւն մը եւ լաւատեսութիւն մը զորս առաջինը չ'զգար:

Արդի հոգեբանութեան հաստատուած օրէնքներէն մէկն է միութիւնը հոգեկան կեանքի գործողութեանց որոնց հետեւանքով իմացականութիւնը, զգայութիւնը եւ գործունէութիւնը իրականին մէջ մէկ ձգտումի մը տարբեր երեւոյթներն են:

Ինքնաթելադրութեամբ սովրած ենք գործել մեր ձգտումներուն վրայ. այժմ կ'ըմբռնենք որ մեր ձգտումները կրնանք աւելի գրգռել եթէ անոնց գործած պահուն վրանին ազդենք:

Օրինակի համար, երբ կուզենք օգտակար զգացում մը ունենալ,— ինքնավստահութիւն, քաջութիւն կամ ուրախութիւն, կը շարժինք, կը քալենք, շարժումներ կ'ընենք, դէմքի արտայայտութիւններ կ'առնենք, իբր թէ արդէն տիրացած ըլլայինք մտքի բաղձացուած վիճակին:

Ի՞նչ կը պատահի այդ առեն: Լծորդելու մերձենականութեան շնորհիւ, այս շարժումներով մեր արուեստականօրէն ստեղծած թրթռումները կը հաղորդուին ըջիջներու ամբողջ դրութեան որ ձգտումը կը կազմէ. անոնք կը հասնին մեր գիտակցութեան եւ մենք իրապէս կ'զգանք մեր բաղձացած վստահութիւնը կամ ուրախութիւնը:

Այս ծրագիրը նոր չէ. մարդիկ զայն ի գործ դրած են գիտակցաբար կամ անգիտակցօրէն: Այսպէս, վախկոտը որ գիշերուան մէջ մինակ մնացած ամայի ճամբու մը վրայ կ'սկսի սուլել ու երգել՝ իբր թէ անվախ ըլլար, իրապէս քաջութիւն կը ներշնչէ ինքզինքին: Թիւրքն իր գողացող մարմինը ամենէն վտանգաւոր տեղը կը նետէր, այսպէս ինքզինքին պարտադրելով արուեստական կեցուածք մը որ իրեն քաջութիւն կուտար: Հասարակ գործաւորը երբ ձեռքերը կը լուայ եւ կիրակնօրեայ հագուստը կը հագնի, ինքզինքը վայելչութեան մթնոլորտով մը շրջապատուած կ'զգայ:

Այս կերպը ծանօթ է նաեւ բանակին: Ցարգանքի եւ հնազանդութեան զգացում արծարծելու համար դէպի մեծաւոր մը, զինուորէն կը պահանջուի բարեւել. եւ այս արտաքին ընթացքը կ'ազդէ մտքին վրայ:

Եկեղեցական արարողութիւններն ալ այս սկզբունքին վրայ հիմնուած են: Կը յիշենք այն խրատը զոր Փասքալ տուաւ մարդու մը որ կը գանգատէր հաւատք չ'ունենալուն համար: «Մնրադրէ՛, բսաւ անոր, օրհնեալ ջուրը սրսկէ երեսիդ»:

Այս հոգեկան–ֆիզիքական օրէնքին շնորհիւ է որ ֆիզիքական մարզանքը կ'ազդէ բարոյական բնութեան վրայ, նախ աւելցնելով մտային ուժը, ստեղծելով լաւատեսութիւն եւ յետոյ հարկադրելով մարմնական կեցուածքներ որոնցմէ կը ծնին որոշ զգացումներ:

Դիտեցէք երկչոտ մարդ մը հարցաքննութեան մը պահուն. իր բոլոր ջղապրկումներն ու չփոթ շարժումները կը ցուցնեն իր ոգիին տկարութիւնը: Եթէ ան որոշ կեցուածքներ առնէ կրնայ իր շփոթութիւնը պակսեցնել, բայց ասոր վրայ կը մտածէ միայն հարցաքննութենէն յետոյ: Մենք ալ այս երկչոտին կը նմանինք քիչ մը. վստահութեան, վիշտի, վախի կամ բարկութեան տագնապէն վերջ է որ կը մտածենք թէ կրնայինք մարմնական քաջ կեցուածքներով զանոնք արգիլել:

Ուրեմն, միտքը վարժեցնելու [illegible] մար որպէս զի բաղձացուած առեն [illegible] եղած առնական կեցուածքներն [illegible] պէտք է համոզուիլ թէ մարմինը [illegible] գործիք մըն է որով կարելի է [illegible] ազդել: Պէտք է ուշադրութիւն դարձ[illegible] մեր դէմքի արտայայտութեանց, [illegible] շարժուձեւերուն եւ մարմնի կեցուած[illegible] ներուն, եւ երբ կ'զգանք թէ այսինչ [illegible] հուն պէտք ունինք զգալու ուրախու[illegible] թիւն, լաւատեսութիւն, ինքնավստա[illegible] հութիւն, անմիջապէս պէտք է մեր [illegible] սաններուն եւ ջիղերուն, մեր շարժում[illegible] ներուն եւ արտայայտութեանց շնորհ[illegible] տանալ այնպիսի կեցուածքներ որոնց[illegible] մէ կը բխին մեր բաղձացած երևոյ[illegible] զգացումները: Այսպէս է որ մարդ [illegible] կրնայ իր զգացումները ենթարկել [illegible] կամքին եւ յաղթել ինքզինքին:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւն

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2

ՌԱՄԿ. ԱԶԱՏ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Բ. Պատգամաւորական ժողովի առիթով տեղի պիտի ունենայ հրապ. ժողով մը, Կիրակի օր Կ. Ե. ժամը 1·30ին ՖՐԱՆՔԼԻՆ ԵՈՒՆԻՈՆԸՆ Հօլին մէջ, նախաձեռնութեամբ Պոսթընի եւ Շրջակայ ակումբներու:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՕԳՈՍՏՈՍ 29 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՊՈՍԹԸՆ.— Ակումբիս ընկերական ժողովը, որ տեղի պիտի ունենար Օգոստոս 22ին, յետաձգուած է ամսոյս 29ին, Չորեքշաբթի օր: Ամէն ընկերոջ ներկայութիւնը ստիպողական է:

ՈՒՍՏՐ.— Ակումբիս ԽԻՍՏ կարեւոր ընկերական ժողովը, Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 7·30ին, Ակումբիս սրահին մէջ: Ամէն ընկերոջ ներկայութիւնը ԿԱՐԵՒՈՐ է:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 5, Չորեքշաբթի

ՊՐԻՃՓՈՐԹԸ.—Ակումբիս ընկերական ժողովը Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 7-ին ընկ. Գ. Պօզաճեանի տունը: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՕԳՈՍՏՈՍ 29, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԼՕՎԷԼ.— Ակումբիս մէջ տեղի պիտի ունենայ բժշկական կարեւոր դասախօսութիւն մը այրերու համար, Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8ին: Կը հրաւիրուին գալու բոլոր երիտասարդները: Պիտի դասախօսէ Ընկ. Տք. Ս. ԲԱՐԵՋԱՆԵԱՆ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2

ՆԻՒ ԲՐԻԹԷՆ.— Կանանց եւ Արանց ակումբներու միացեալ դաշտահանդէսը, Կիրակի օր: Մանրամասնութիւնք տեղին վրայ:

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Նիւ Եորքի մեր գործօն ընկերներէն Պր. Սարգիս Մաթթէոսեան Օգոստոս 16ին հայր եղած է աղջիկ զաւկի մը: Մեր խորին շնորհաւորութիւնները կը յայտնենք Տէր եւ Տիկին Մաթթէոսեաններու:

Գ. Փ.

յացուցիչները գժգոհ են իրենց վրայ Էնկիւրիի Ազգային Ժողովին մէջ եղած յարձակումներէն: Մէկուններ ամբաստանած են Ֆրանսան որ տակաւին կայսերապաշտական քաղաքականութիւն մը կը հետապնդէ Թուրքիոյ մէջ:

ԹՈՒՐՔԵՐ ԿՐԱԿ ԿԸ ԲԱՆԱՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒՈՒ ՄԸ ՎՐԱՅ

ԱԹԷՆՔ, Օգոստ. 25.— Իմպրոս կղզիէն հեռագիր մը կը հաղորդէ որ Թուրքեր կրակ բացած են Ամերիկեան դրօշ կրող նաւու մը վրայ որ փախստականներ կը փոխադրէր: Դէպքը տեղի ունեցած է Կէլիպօլուի մօտ: Մարդ մը սպաննուած եւ կին մը վիրաւորուած է գէշ կերպով:

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստ. 25.— Աթէնքէն Սէնթրըլ Նիւզի հեռագիր մը կը հաղորդէ որ Յունաստանի մէջ փորձուած գործադուլը վերջ գտած է:

Կ'ըսուի թէ այլեւայլ գործաւորական կազմակերպութիւններ ներկայացնող յանձնախումբեր կառավարութեան հաղորդած են թէ անմիջապէս գործի պիտի սկսին:

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՍԻՄԼԱ, Հնդկաստան, Օգոստ. 25.— Մուհարրէմի տօնախմբութեանց առթիւ ծանր խռովութիւններ ծագեցան Սահարընփուրի եւ Կոհատայի երկու նահանգներուն մէջ եւ բազմաթիւ կորուստներ պատահեցան: Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ հրացաններով միայն հանդարտեցնել խուժանը:

Կալկաթայի, Ահմէտապատի մէջ եւ ուրիշ մէկ քանի տեղեր փոքր խռովութիւններ միայն պատահեցան Սիւննիներու եւ Շիիներու միջեւ:

Հանդարտութիւնը բոլորովին վերահաստատուած չէ, բայց կառավարութիւնը աչալուրջ կը հսկէ եւ տէր է կացութեան:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՋԱՅՐՈՅԹ ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԷՄ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստ. 25.— Այն լուրը թէ Անգլիոյ վարչապետ Պալտուին պահանջած է Գերման կառավարութենէն ընդունիլ Ազգաց Դաշնակցութեան իրաւարարութիւնը, մեծ զայրոյթ յառաջ բերաւ Ֆրանսայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ:

Կէս պաշտօնական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Բուանքարէ կրնայ յետս կոչել Ազգաց Դաշնակցութեան Ֆրանսայի ներկայացուցիչները, եթէ Անգլիա պնդէ իր ծրագրին վրայ, ինչ որ համազօր կը նկատուի Ֆրանսան գերագոյն ատեանի մը առջեւ քաշելու:

Դիտել կը տրուի թէ Ազգաց Դաշնակցութեան մէջ քուէներու մեծամասնութիւնը Անգլիոյ ձեռքը կը գտնուի, որ կրնայ իր ուզած որոշումը քուէարկել տալ հոն, դարձեալ կ'ըսուի թէ ոեւէ մարմին ուր Միացեալ Նահանգներ ներկայացուցիչ չունին, ձեռնհաս չէ, Հատուցմանց խնդրոյն մասին որոշում մը տալու, քանի որ դաշնակից պետութեանց գլխաւոր պահանջատէրը Ամերիկան է:

Միւս կողմէ Անգլիացիք ալ կը քննադատեն Ֆրանսայի առաջարկը, խնդիրը Հատուցմանց Յանձնախումբին յանձնելու համար, իբրեւ ատեան մը ուր գերակշիռ է Ֆրանսական ազդեցութիւնը:

Հետեւաբար բացարձակ տագնապը կը շարունակուի Հատուցմանց խնդրոյն մէջ:

Հօս դիւանագիտական շրջանակներու մէջ բացէ ի բաց կը խօսուի թէ ոչինչ կրնայ փրկել Համաձայնութիւնը, որ արդէն վաղուց կորսնցուցած է իր սիրալիր հանգամանքը:

Չէզոքներու կարծիքով Անգլիա Սեպտեմբերի դէպի վերջը իր զինուորները պիտի քաշէ Հռենոսի շրջանակէն, եւ ատոր զուգընթաց ելեւմտական յարձակողական մը պիտի սկսի Ֆրանսայի դէմ:

ՊԷԼՃԻՔԱ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ

ՊՐՈՒՍԷԼ, Օգոստ. 25.— Հատուցմանց խնդրոյն շուրջ դիւանագիտական ծանուցագիրներու փոխանակութիւնը այլեւս անօգուտ կը նկատուի: Դաշնակից պետութիւնք աւարտած են իրենց ուսումնասիրութիւնները եւ ժամանակը եկած է կառավարութիւններու միջեւ ուղղակի խօսակցութեանց: Պէլճիքայի կառավարութեան Անգլիոյ ծանուցագրին տուած պատասխանը մասնաւորապէս ի վեր կը հանէ այս կէտերը ու կը ջատագովէ գոնֆէրանսի մը գումարումը, առանց սակայն ժամանակ մը նշանակելու: Պէլճիքայի կառավարութիւնը կը յուսայ որ ոչ վարչապետ Բուանքարէ եւ ոչ ալ Պալտուին հակառակ չեն այս գաղափարին եւ ուղղակի բանակցութիւններ պիտի սկսին կարելի եղածին չափ շուտով:

ՓԱՐԻԶ, Օգոստ. 25.— Ֆրանսական կառավարութիւնը կատարեալ հաւանութիւն յայտնեց Պէլճիքայի պատասխանին, որ Փարիզ ղրկուած եւ ներկայացուած էր վարչապետ Բուանքարէի:

Բուանքարէ Պէլճիքայի արտաքին գործոց նախարարութեան հաղորդեց որ ինք պատասխանին ոգւոյն ու տառին նկատմամբ ոեւէ դիտողութիւն չունի եւ Պէլճիքա կրնայ զայն ղրկել Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան:

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՄԱՏՐԻՏ, Օգոստ. 25.— Սպանիական դահլիճին մէջ անհամաձայնութիւն կը տիրէ Մարոքի գործերուն նկատմամբ: Նախարարներուն մէկ մասը կը պնդէ որ պէտք է անմիջապէս քալել Ապտէլքէրիմի, ապստամբներու գլխաւոր ամրութեան վրայ, ուրիշներ սակայն աւելի զգուշաւոր ընթացքի մը հետեւելու կուսակից են:

Որոշուեցաւ նոր նիստ մը գումարել յառաջիկայ շաբթու, ուր կարելի պիտի ըլլայ ի ձեռին ունենալ ամբողջական տեղեկագիր մը, Մարոքի Սպանիական զօրաց սպայակոյտին կողմէ: Կը վախցուի որ դահլիճին մէջ գտնուող կարծիքի տարբերութիւնները յանգին նախարարական տագնապի մը:

Բանակի պաշտօնական զեկոյցը այսօր կը յայտարարէ որ հանդարտութիւն կը տիրէ Մարոքի մէջ, Թիֆարուճի պաշտպանները Մէլիլա հասած եւ խանդավառ շնորհաւորութիւններով ընդունուած են:

ԲՈՒԱՆՔԱՐԷԻ ՆՈՐ ՃԱՌԸ

ՇԱՄԼ-ՊՕԲՐԷ, Օգոստ. 26.— Վարչապետ Բուանքարէ այսօր հոս խօսած ճառին մէջ ազդարարեց Գերմանիոյ թէ պէտք է արտակարգ ճիգ մը ընէ վճարելու համար իր պարտքը, ճիշտ ինչպէս Ֆրանսա ըրաւ 1871ին, սահմանուածէն աւելի կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ 5,000,000,000 ֆրանք հայթայթելով ու վճարելով Գերմանիոյ եւ այսպէս ապահովելով գրաւեալ Ֆրանսական հողերու պարպումը: «Ինչ որ — ըսաւ վարչապետը — ըրինք մենք 53 տարի առաջ, Գերմաններ պէտք է փորձեն հիմա: Եթէ չեն փորձեր մենք պիտի ընենք իրենց ճիշտ միեւնոյն սպառնալիքը, զոր իրենք ըրին մեզ — հոս պիտի մնանք մինչեւ որ վճարէք»:

Հ Ր Ա Ւ Է Ր

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Պօսթընի եւ Շրջակայ Ակումբներու կողմէ Սեպտ. 3-ին տրուելիք Դաշտահանդէսի Յանձնախումբի բոլոր անդամները կը հրաւիրուին խիստ կարեւոր ժողովի մը, յառաջիկայ Չորեքշաբթի, Օգոստոս 29-ի երեկոյեան ժամը 7.30-ին, Պօսթընի Քլըպին մէջ:

ՊՕՍԹԸՆԻ ԱԿՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ

Օգոստոս 29, *ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ*

Օգոստոս 22-ին ունենալիք ընկերական ժողովը մասնաւոր առիթով մը յետաձգուած ըլլալուն պատճառաւ, այդ օրուան համար հրաւիրագիր ստացող ամէն ընկեր Օգ. 29, Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 7.30-ին գումարուելիք ժողովին անպայման ներկայ գտնուին:

ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՈՒՍՏՐ.— Օգոստոս 12 ի Կիրակին, ամենայն արդարութեամբ՝ պէտք է դասել յիշատակութեան արժանի տօնական չքեղ օրերու կարգին: Այս դաշտահանդէսը տեղի ունեցաւ Պ. Ալեքսան Ցակոբեանի ագարակին մէջ, կանխօրօք պատրաստուած ծրագրի մը վրայ, ուր ի յայտ եկան պարբերաբար հայրենի աշխարհի յաւէտ խնկելի բարքերն ու սովորութիւնները, որոնք հայ մարդուն եւ հայ մտքին մէջ, երբեք չպիտի կորսընցընեն իրենց նուիրականութիւնն ու այժմէականութիւնը:

Տօնել՝ Բարեկենդանի երկուշաբթին, օրհնել՝ բնագաւառի ընտանեկան հարսանիքը, խաղալ՝ հնադարեան ըմբշամարտական կեանքը՝ արեւելեան նուագներով եւ ազգային հրաշունչ երգերով, իրաւ որ ամբողջ հայ հասարակութեան տուին հինաւուրց անուշութիւններն ու սրբութիւնները:

Դատեմի Լուս. Ուսումն. Ընկ. եւ անոր կողքին իր մասնաճիւղերը, որպիսին է Ուստրինը, գիտակից իր կոչման եւ գիտակից իր ազգային այլազան պարտականութիւններուն, անընկճելի կամքով եւ ամրակուռ հաւատքով պիտի աշխատի ու գործէ, հասնելու համար մինչեւ այն հանգրուանը, ուր այլեւս ցեղին տառապանքները ամոքուած, ազգ. իտէալները իրագործուած եւ առաջադրուած սրբազան ուխտերը մարմնացած են:

Եւ առ այս, պէտք է խոստովանիլ որ Ուստրահայ գաղութը իր գործօն աջակցութիւնը յաճախապէս ընծայած է մեզ, սատարած ըլլալով մեր ձեռնարկներուն եւ յաջողութեանց, իսկ մասնաճիւղս, այս ազգօգուտ խրախուսիչ երեւոյթներուն առջեւ սրտագին գոհունակութեամբ ունի իր յարգանքի խօսքը եւ կը յայտնէ հրապարակաւ իր շնորհակալութիւնները:

Դաշտահանդէսը, որ այս անգամ Դատեմի անտէր եւ անթիկունք որբերուն համար սարքուած էր, գոյացուց զուտ հասոյթ $425, որ անմիջապէս պիտի յատկացուի անոնց հսկայական կարիքներուն: Հարկ կը սեպենք մեր շնորհակալութեան խօսքն ըսել նաեւ Պ. Ցովհաննէսեանին որ հակիրճ եւ սրտացաւ խօսքերով ներբողն ըրաւ փառաշուք Դատեմին եւ վեր առաւ անոր սերունդի շինարար ոգին եւ հաստատ համոզմամբ հաւատաց թէ օրին մէկը շատ աւելի սիրուն եւ բարգաւաճ Դատեմ մը պիտի ունենանք մայր Հայաստանի ծոցին մէջ:

Շնորհակալութիւն նաեւ բոլոր այն գործօն անձանց, որոնք կատարեալ պարտաճանաչութեամբ մնացին իրենց պարտականութեանց գլխին, ըրին իրենց լաւագոյնը, տալով հանդիսականներուն կանոնաւոր ծառայութիւն:

Ժողովուրդը գոհ տպաւորութիւնով տուն վերադարձաւ:

Ի դիմաց Դատեմի Լուս. Ուսումն.
Ընկ. Ուստրի Մասնաճիւղի
ԱՐՏԱՇԷՍ Կ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Թ Ե Ր Թ Օ Ն — Թիւ 7

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՋԱՒԿԻ ՄԸ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Գրեց՝ ԳՐԻԳՈՐ ՄԽԱԼԵԱՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԴՐԱՑՈՒՀԻՍ

Մանուկ մը, իր կեանքի թարմագոյն տարիներուն կախուած կ'ունենայ իր մօրմէն, որ իր ստինքներու աղբիւրէն կը հոգայ տուն մը անոր հանապազօրեայ հացը — ինչ լաւ պիտի ըլլար որ մարդ միշտ կախուած մնար այդ ստինքներէն ամբողջ կեանքին մէջ, կերակուր մը պատրաստ, առատ, համեղ եւ ամբողջական — եւ որ նոյն ատեն կուտայ իր զաւկին հին ու մութ ժամանակներու պատմութիւնը սիրուն հէքեաթներով որ չեն մոռցուիր, եւ իր իսկ պատմութիւնը որ հէքեաթ մըն է ինքնին: Ես այս պատմութիւններուս մէջ օգտուած եմ եւ պիտի օգտուիմ մեծ մեծ չափով մօրս անվիճելի հեղինակութենէն: Հայրս մեծ հեղինակութիւն մը չէր, նախ որ երկար չապրեցաւ եւ հեղինակութիւն մը գտնալը երկար եւ համբերատար աշխատանքի գործ է, եւ երկրորդ՝ շատ խօսելու եւ մանաւանդ մեզի, իր տղաքներուն, խօսելու առաքինութիւնը չունէր, եւ գիտէք որ հեղինակութիւնները լռութեամբ չեն շինուիր:

Մօրս այդ հեղինակաւոր վկայութիւնները մեր դրացիներն ալ կը վաւերացնէին, անշուշտ երբ մօրս հետ քէնով չէին, բան մը որ յաճախ կը պատահէր, երբ իրենց տուներու առջեւը մաքրելու առթին, գետնի բոլոր փոշիները եւ անցուդարձի բոլոր անխուսափելի թափթփուքները օդին մէջ կը բարձրացնէին, տուներէ դուրս ելնելը եւ քիթ բանալը անկարելի դարձնելով, եւ ահա պզտիկ դիտողութիւն մը ծնունդ կուտար խօսքերու եւ հայհոյանքներու փոթորիկի մը, որ կը հանդարտէր միայն պառաւած կոկորդներու յոգնութեամբ, երբ Եւրոպի տիկերը կը պարպուէին ամբողջովին: Այս պզտիկ պատճառը դրացի կիներու յաճախադէպ կռիւներու անհամար եւ աննշան պատճառներէն մէկը կարելի էր համարել. այնքան շատ էին այդ պատճառները կռիւ ընել ուզող կիներու քով, եւ անոնք կրնային թունաւորել ամիսներով երկու ամենամօտիկ դրկիցներու յարաբերութեան բնութիւնը, և մէկ վայրկեանի մէջ անհաշտ հակառակորդներու անզուսպ բանակներու կը վերածէին թաղին գեղեցիկ սեռը, որ իրենց գեղարդութեան եւ կիրքի պահերուն, գեղեցիկ եւ սիրուն բաներ չէին որ դուրս կուտային իրենց այս սեւակէտով ճոխ բառամթերքէն, եւ տղայ հասակիս, առանց յանդներուս նշանակութիւնը լիովին ըմբռնելու, ականջիս կը հասնէին տարօրինակ եւ առօրեական ժամանակներու մէջ անգործածելի բառեր, այդ բառերէն միտքս կուգան հիմա, բոզ, փինթի, մուհասար, փիս, լօչ*, լըրճուկ**, աշխած***, թըռա, անօթի, սեւ շուն, կապուտցած, կատղած, քրքրած, համբերութենս մի հասցներ, կ'ըսեմ ա', եւայլն, բառեր որոնք երեւան բերուած կիրքերու երանգները կ'ատրճանաւորէին: Բարեբախտաբար, երբ բաւական մեծցայ, եւ սկսայ քիչ մը հասկնալ այս բառերու նշանակութիւնը, զորս մեծաւ մասամբ բառարաններու մէջ չէի կրնար գտնել, թէեւ կռիւները նոյն յորդութեամբ կը շարունակուէին, բայց համոզում գոյացուցի որ այդ մակդիրներու կը պակսէին շատ անգամ ստուգութիւնը եւ վաւերականութիւնը, եւ կը խորհէի թէ, անշուշտ ազու խնելով, այդ բառերը ստեղծուած էին արծարծելու համար այդ կարգի խօսակցութիւններու կրակը:

Մայրս չէր սիրեր այդ բուռն փոթորիկները, պայմանով որ իր էգի կատաղութիւնը չարթըննար իր ձագերու դէմ եղած անարգանքի մը կամ վնասի մը հետեւանքով. մայրերը դժուար կը ներեն իրենց զաւակներու վնասողը:

Մօրս հեղինակութեան կռթնելով դարձեալ, ես պզտիկ եղած ատենս տարուան մը երկու, դունտ ու կլոր մանչ մը եղած էի, տեսակ մը կուռքը դրացիներուս, պուլա անունը տուած էին ինծի, որ կարծեմ իտալերէն դունտ կը նշանակէ, ուռեցած բան մը, գիրուկ պզտիկ խոճկորի պէս կենդանի մը: Իմ օրերուս Ֆրանսերէն սկսած էին սորվեցնել հայ վարժարաններու մէջ, յեղափոխութիւնը եւ Նափոլէոնը աշխարհի համակրութեան արժանացուցած էին Ֆրանսացի ժողովուրդը եւ իր լեզուն, առանց մինչեւ Լուի ԺԴ.-ի թուականը երթալու: Իսկ աւելի կանուխ իտալերէնը եղած էր Արեւելքի մէջ տիրող լեզուն, այնպէս որ մինչեւ գիւղերու համեստ անկիւնները թափանցած էին իտալերէն բառերը եւ բացատրութիւնները, որոնք կարճ ըլլալով, երաժշտական եւ հնչական ըլլալու առաւելութիւնները կ'ընծայէին: Այս պատմական դէպքերու յեղաշրջումի ընթացքին, ես դրացիներուս պուլան եղած էի, սեւուկիկ պզտիկ աչուկներով, թաղուած կոր ու գիրուկ այտերուս մէջ, մազերս՝ երշիկի հանգոյցներով ճախարակուած եւ ակօսուած, պզտիկ եւ լեցուն թաթիկներով, որոնք կը մերկացնէր մայրս, լափիկ լափիկ ցոյց տալու համար: Այդ տուններէ, վերջապէս, (գեղեցկութիւնները ու շնորհները երկար չեն ապրիր դժբախտաբար) ինծի կը թուի թէ թուլամորթ կենդանի մըն էի, կակուղ, քնքուշ եւ անուշիկ պէպէք մը, որուն մէջ ոսկորներն ալ գեր ունէին միսերու փափկութիւնը, այս ամէնը միշտ մօրս վկայութեամբ, որ զիս գովելու ատեն, ինքզինքին գովեստը կը շինէր թերեւս, առանց ազուոր մանչու մը ծնունդ տուած ըլլալուն համար:

Եւ սակայն գեղեցիկները, սիրունները շատ անգամ շինուած են չարչարուելու համար, աւելի վերջը այս ճշմարտութիւնը պայծառ երեւցաւ: Ամէն օր, ամէն վայրկեան սիրուն ծնած ըլլալուս պատիժը կը քաշէի, փողոցէն ամէն անցնող անհանգիստ պիտի ընէր զիս, գեղեցկութիւնս վայելելու անմեղ ժեստով մը, երբ ես գետնին վրայ նստած՝ որդի մը պէս կը սողայի հոս եւ հոն, եւ զբաղած էի գետնի վրայ իմ մեծագործութիւններուս, փայտի կտորի մը թել մը անցուցած՝ կը քաշէի դժուարանցանելի ճամբաներու մէջէն, ինչ որ իմ ձիս կը կոչէի, վարոնցի կենդանիներուն մէջ ամենէն աւելի կը սիրէի ձին, եւ ահա կը տեսնէի որ անծանօթ մը, (շատերը ինծի անծանօթներ էին այդ օրերուն) կը վերցնէր զիս իր բազուկներուն մէջ, եւ ձիս կը կախուէր զիս բռնողին քովն ի վար, օդին մէջ, եւ կը շարժէր մեզ երկուքս մէկէն վերցնող հսկային ձեռքերուն մէջ, որ գնտակի մը պէս օդին կուտար զիս եւ ձիս, եւ ապա նորէն կը բռնէր, ահ ու սարսափի մատնելով երկուքս: Արծիւին ճանկերուն մէջ բռնուած կրիային ազդմխելի երեւոյթը կ'առնէի այն ատեն, ահաւոր բարձրութիւններու վրայ կը գտնուէի, որ ինծի խելքի պտոյտ կուտար եւ սոսկումով կը նայէի խորունկ՝ հեռաւոր գետնին, վախնալով որ հսկային կողմէն սխալ շարժում մը կրնար զիս խորտակել սալարկի ժայռերու վրայ: Ամենէն նոր այդ հսկան ուժով մը իր հաստ շրթունքները կըպցընելով այտերուս, զիս գրեթէ կլլելու ցանկութեամբ մը, մեղմիկ վար կը դնէր զիս գետնին վրայ ուր իմ ձիուս հետ առանձին մնալու հաճելի պատեհութիւնը կը տրուէր ինծի, եւ ես ահաւոր երազէ մը արթնցողի մը պէս, տակաւ կը գտնէի հանդարտութիւնս, եւ պրկուած ջիղերս կը թուլնային, փառակարբեկ յոգնութեան մը գէշ տպաւորութեան տակ:

* Շրթունքը հաստ ու կախ:
** Աղտոտ:
*** Հոտած:

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ

4. Մկրտիչ Տէքմէճեան, Անդրէաս Տէօքմէճեանէ, Փարրաս՝ Յունաստանէն:

6. Վահան Խովէեան, Արշակուհի Եղիազարեանէ, Սելանիկէն:

7. Յակոբ Ճէլալեան, Հայրապետ Եղիազարեանէ, Աֆիօն-Գարահիսարէն.

9. Մելքոն Հէլվաճեան, Մկրտիչ Աստուրեանէ, Հալէպէն:

10. Տիկ. Ն. Դշխունեան, Կ. Դըշխունեանէ, Պէյրութէն.

11. Քղիի Հայրենակցական Միութեան Վարչութիւն, Պօղոս Վարդանեանէ, Պրէտաէն:

14. Հայկակ Զիբեճեան, Գէորգ Կէօքօղլանեանէ, Նակէնտուէրուէնէն:

20. Դաւիթ Դաւիճեան, Նարկիզ Տէր Ներսէսեանէ, Սելանիկէն: (2 Նամակ).

25. Գալուստ Տօնեան, Մարգար Մ. Քրիխեանէ, Սելանիկէն:

26. Սէմ Նալպանտեան, Գասպար Նալպանտեանէ, Դամասկոսէն:

33. Խաչատուր Յովակիմեան, Մշեցի Սերոբ Յովակիմեանէ, Հալէպ (2):

38. Աւետիս Գրիգորեան, Մարսէյլէն Գրիգոր Գրիգորեանէ:

39. Մելքոն Հալաճեան, Հիւսէյնիկցի, Մկրտիչ Մազրիտեանէ՝ Հալէպէն.

43. Մարիամ Եննվքեան, Պէյրութէն, Աստուր Սօփօղլեանէ:

44. Մարտիրոս Ճինոյեան եւ Յովհաննէս Սըպուգտուկեան՝ Արաբկիրէն՝ Ե. Ճինոյեանէ՝ Աղեքսանդրիայէն:

45. Յակոբ Պօղոսեան, Լ. Յ. Հէրեանէ, Մարսէյլէն.

46. Մանուկ Մանասէեան՝ Եղէգցի, Յովսէփ Ույուհօճեանէ, Մարսէյլէն:

47. Իսգուհի Մխտաճեան՝ Երուանդ Փալայեանէ, Արէնէէն:

51. Մարտիրոս Զուրիկեան, Պրինքիփօ, Խորէն Օհանեանէ, Լօս Էնճըլըսէն:

52. Ք. Շիրվանեան, Սաաա Մովսէսեանէ, Լօվէլէն:

53. Եղիա Արտասուքեան, Հօրսիկ Եղիաեանէ, Արէնք:

54. Գասպար եւ Մարիամ Ամիրխանեան, Հիւսէյնիկցի, Յ. Սարգիսեանէ, Հալէպ:

55. Տիգրան Խայեան, Ն. Տ. Պետրոսեանէ, Թրոյ:

56. Վահան Խորեան, Յունաստանէն.

57. Ալպէրթ Պօղոսեան, Թրոյէն.

58. Կարապետ Աւագեան, Շամուշեցի, Յունաստանէն:

59. Կարապետ Գարակէօզեան, Կարինցի, Յակոբ Յովհաննէսեանէ, Նիւ Պրիթըն:

Սոյն նամակները առնելու համար դիմել «Պայքար»ի յիշելով թիւերը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Բալու Խօշմաթ գիւղի Դպրոցասիրաց Միութեան դաշտահանդէսը տեղի պիտի ունենայ, Սեպտեմբեր 2ի Կիրակին ի նպաստ կարօտեալներու: Կը խնդրուի Փրավիտէնսի կազմակերպութիւններէն եւ միութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը:

ՓՆՏՌՏՈՒՔ. — Պէյրութէն Յորէն Տէր Յակոբ Պրքըքեան կը փնտռէ իր եղբայրը Արմենակ Պրքըքեան, որ տասնըմէկ տարիէ ի վեր Պոլսոյ գտնուած է: Յորէն երկու ու կէս տարիէ ի վեր ոեւէ լուր չէ առած Արմենակէն: Դիմել Առաջնորդարանի հասցէին:

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ. — Մովսէս Պալեան, Աբրահամ Մանուկեան, Արմենակ Տէր Յակոբեան: Առնելու համար դիմել՝ Armenian Prelacy
401 Shawmut Ave., Boston, Mass.
պէտք է ներփակել 5 սէնթի նամականիշ:

«ՊԱՅՔԱՐ» ԿԸ ԿԱՐԴԱ՞Ս

Եթէ միշտ «Պայքար» կարդալու սովորութիւն չունիս՝ սովորութիւն ըրէ ՔԵԶԻ, ո՞վ չգիտեր թէ ԱՆՈՒՍ մնայր այս դարուս սմօք թան է.

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Հիւսէյնիկցիներու մրցախաղի շքեղ դաշտահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Փրավիտէնսի մէջ Սեպտ. 2-ի Կիրակի օր Պր. Ալեքսան Պետրոսեանի ծանօթ ագարակը, Waterman Ave. Փրավ. Ր. Ա. Սիրով կը հրաւիրենք տեղւոյս եւ շրջակայքի բոլոր հայ հասարակութիւնը վայելելու սոյն եզակի դաշտահանդէսը:

ՀԻՒՍԷՅՆԻԿԻ ՎԵՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓՐԱՎԻ Մ. ՃԻՒՂԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԴ «ՊԱՅՔԱՐ»ԻՆ ՏՈՒՐ ԼԱՒ ԱՐԴԻՒՆՔ ԿՍՏԱՆԱՍ